

Одеський державний аграрний університет
Інститут захисту рослин НААН
Інженерно-технологічний інститут «Біотехніка»
НААН
Український інститут експертизи сортів рослин

ТЕЗИ

III Всеукраїнської науково -
практичної конференції

**АГРАРНА НАУКА: СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

2023

28-29 листопада
Одеса, Україна

УДК 63:001(062.552)

Рекомендовано до друку вченою радою Одеського державного аграрного університету (протокол №11 від 28 березня 2024 р.) Аграрна наука: стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 28-29 листопада 2023 р.). ОДАУ, Агробіотехнологічний факультет. Одеса, 2023. с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

БРОШКОВ М. М. голова оргкомітету, доктор ветеринарних наук, професор, ректор Одеського державного аграрного університету

ЗОРУНЬКО В. І. заступник голови, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан агробіотехнологічного факультету, Одеський державний аграрний університет

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ

Борзих О.І., д. с.-г. наук, професор, академік НААН, директор Інституту захисту рослин НААН України;

Ходорчук В.Я., директор Інженерно-технологічного інституту «Біотехніка» НААН України;

Кривенко А.І., д. с.- г. наук, професор, в.о. зав. кафедрою захисту, генетики і селекції рослин Одеського державного аграрного університету;

Афанасьєва О.Г., к. с.- г. наук, с. н. с., зав. лабораторії фітопатології Інституту захисту рослин НААН України;

Ткаленко Г.М., д. с.-г. н., с .н. с., зав. лабораторії мікробіологічного методу захисту рослин Інституту захисту рослин НААН України;

Цапенко В. М., к. с.- г. н., директор Одеської філії Українського інституту експертизи сортів рослин.

У збірнику наведені матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Аграрна наука: стан та перспективи розвитку», яка проводилась агробіотехнологічним факультетом Одеського державного аграрного університету.

Матеріали публікуються за оригіналами, поданими авторами. Автори несуть відповідальність за достовірність викладених наукових фактів.

Відповідальні за випуск: к.с.-г.н., доцент Зорунько В.І., к.б.н., доцент Бондар Л.П.

УДК: 63:001(062.552)

© ОДАУ, 2023

Падалка А. П., Лях В. О. ПОРІВНЯННЯ СОРТІВ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО ЗАПОРІЗЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ЗА БІОХІМІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ стр.33

Панченко Т. В., Правдіна Л. А. ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ стр.35

Льченко А. С., Вареник Б. Ф. СТВОРЕННЯ СТЕРИЛЬНОГО АНАЛОГУ ТА ЗАКРІПЛЮВАЧА СТЕРИЛЬНОСТІ ПИЛКУ СОНЯШНИКУ СТІЙКОГО ДО ТРИБЕНУРОН-МЕТИЛУ.стр.38

Богомил В.С., Рудік О.Л. ІННОВАЦІЙНІ ПРЕПАРАТИ В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ стр.40

Бондар Л. П., Остапчук Б. І. БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ МІКРОГРІНУ стр.43

Воронков П. В., Рудік О. Л. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ АЗОТНИХ ДОБРІВ В СИСТЕМІ ЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ РІПАКУ ОЗИМОГО стр.45

Дімітров Д. С., Рудік О. Л. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ УРОЖАЮ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО стр.47

Дубровін Г. В. ВПЛИВ МІКРОДОБРІВА БРЕКСІЛ МІКС НА КОЕФІЦІЄНТ ВИКОРИСТАННЯ АЗОТУ СОНЯШНИКОМ стр.52

Дунько А. П., Щербаков В. Я. ОСОБЛИВОСТІ НАКОПИЧЕННЯ ХЛОРОФІЛУ В ЛИСТЯХ ПРОСА ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ стр.55

Міхонов А. В., Рудік О. Л. ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА СОРТІВ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ стр.57

Єфімов Д.М., Рудік О.Л. ВПЛИВ ЗАХОДІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНУТ НА УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ РІПАКУ ОЗИМОГО стр.59

Іванова О.О., Рудік О.Л. ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ стр.63

– 1:29,3), в той час як у національного стандарту, сорту Південна ніч цей показник становить 1:9,0. Для сортів харчового напрямку, навпаки, характерна невелика величина співвідношення сумарного вмісту насичених і ненасичених жирних кислот, найменшою вона є у сорту Живинка (1:9,5).

Оцінка співвідношення вмісту поліненасичених жирних кислот ω -3 і ω -6 в олії досліджуваних сортів льону олійного запорізької селекції показала, що у технічних сортів превалує ліноленова кислота (ω -3). У сорту Лінсан спостерігається більший вміст лінолевої кислоти (ω -6), а у сортів Живинка і Ківіка вміст ω -3 і ω -6 можна назвати збалансованим (1:1,6 та 1:0,3, відповідно), що є підставою для їх використання не тільки з харчовою, а й з медичною ціллю.

Список літератури

1. Льон олійний, гірчиця. Стратегія виробництва олійної сировини в Україні (малопоширені культури) / [І. А. Шевченко, В. О. Лях, О. І. Поляков, А. І. Сорока, К. В. Ведмедева, В. М. Журавель, Ю. О. Махно, Т. Г. Товстановська, Г. І. Буділка]; Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України. Запоріжжя : СТАТУС, 2017. 44 с.

2. Patil R. R., Sinha M. N., Rai R. K. Correlation and regression analysis in linseed. *Indian Journal Agriculture Sciences*. 1989. № 9. P. 59.

3. Дзюбайло А. Г., Шувар А. М., Рудавська Н. М., Дорота Г. М., Тимків М. Ю. Оцінка сортів льону олійного за продуктивністю в зоні Лісостепу Західного. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2020. Вип. 68 (2). С. 53–65. DOI: 10.32636/01308521.2020-(68)-2-4

УДК 633.111«324»:631.559(477.4)

ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

ПАНЧЕНКО Т.В.

к.с.-г.н., доцент, кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин

E-mail: panchenko.taras@gmail.com

ПРАВДИВА Л.А.

к.с.-г.н., доцент, кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин

E-mail: bioplant_@ukr.net

*Білоцерківський національний аграрний університет
площа Соборна 8/1, м. Біла церква, Київська область, Україна*

Анотація. В наших дослідженнях кращими за урожайністю виявилися варіанти з попередниками, що рано звільняють поле: горох, гірчиця біла та ріпак. Сівба пшениці озимої після них сприяла отриманню урожайності в

середньому за 2022-2023 рр. 8,06-8,23 т/га. Використання попередників з пізніми строками збирання, які сильно висушують ґрунт на період сівби, призводить до суттєвого зниження урожайності 1,27-2,59 т/га, що на 18,4-34,8 % менше ніж за вирощування після гороху на зерно.

Ключові слова: пшениця озима м'яка, попередники, сорт, урожайність, метеорологічні умови.

Одним з найменш затратних та високоефективних способів зростання урожайності та підвищення якості зерна пшениці озимої м'якої є дотримання сівозміни та добір кращих попередників [1]. На жаль в сучасних умовах інтенсивного виробництва сільськогосподарської продукції зробити це досить складно. В Україні є кілька причин які ускладнюють добір оптимальних попередників та дотримання сівозміни – це суттєве зростання площ під так званими комерційними культурами – соняшник, кукурудза.

В своїй роботі ми дослідили вплив попередників на урожайність зерна пшениці озимої м'якої (*Triticum aestivum L.*) сорту Богдана, що вирощувалася в науково-виробничому центрі (НВЦ) Білоцерківського НАУ протягом 2022-2023 років. Загальна площа ділянок 1000 м², облікова 25 м², повторність досліду трикратна. Ґрунт сівозмін де проводилися дослідження чорнозем типовий малогумусний крупнопилувато-середньосуглинкового грануломет-ричного складу.

Нами встановлено, що попередники суттєво впливали на зміну величини урожайності зерна пшениці озимої м'якої.

Кращими попередниками виявилися горох на зерно, гірчиця біла та ріпак озимий після яких середня врожайність зерна пшениці за 2022-2023 рр. становила 8,06-8,23 т/га. На наш погляд це пов'язано в першу чергу з накопиченням вологи у ґрунті, тому, що майже три місяці (липень, серпень, вересень) до сівби пшениці озимої (30 вересня) поле трималося у вигляді пару, подібні дані були отримані і на Білоцерківській селекційно-дослідній станції [2].

Помітне зниження урожайності, порівняно з попередниками горох та гірчиця біла, спостерігається при сівбі пшениці після просапних культур пізніх строків збирання кукурудзи на зерно та соняшника. Урожайність на даних варіантах дослідів порівняно з контролем нижча на 1,27-2,59 т/га.

В наших дослідженнях особливо суттєве (-45,9 %) зниження урожайності зерна спостерігалось за сівби пшениці після соняшника, що пов'язано в першу чергу з значно меншою кількістю вологи в орному шарі та негативною реакцією пшениці озимої на пізні строки обробітку ґрунту після збирання попередника [3].

Нижча урожайність також отримана за використання озимих попередників пшениці та ячменю. На даних варіантах урожайність порівняно з контролем нижча на 20,7-25,3 %, що становить 1,41-1,66 т/га.

Аналіз метеорологічних умов свідчить, що найбільш оптимальним за погодними умовами виявився 2023 рік. У даному році приріст урожайності порівняно з найменш сприятливим 2022 роком становив у середньому – 8,2%. Найбільший приріст урожайності зерна залежно від умов року спостерігався за вирощування пшениці після гірчиці білої – 1,05 т/га.

За даними дисперсійного аналізу найбільше на величину урожайності пшениці озимої впливає добір попередника, де частка впливу становить – 80,18 %, суттєво менше впливали умови року вирощування – 15,24%, хоча роки відрізнялися за кількістю опадів в період вегетації та температурними умовами. Влив інших факторів - 2,47% та взаємодія факторів – 2,11% досить незначна і знаходиться в межах похибки.

За результатами досліджень можна зробити висновок, що пшениця озима м'яка дуже добре реагує на попередник, правильний підхід до чергування культур дозволяє без додаткових затрат суттєво підвищити урожайність.

1. Panchenko T. Change of yield and baking qualities of winter wheat grain depending on the year of growing and predecessor in the central forestry of Ukraine / T. Panchenko, M. Losinskiy, V. Gamayunova, L. Tsentilo, V. Khakhula, Y. Fedoruk, I. Pokotylo, O. Gorodetskiy // EurAsian Journal of BioSciences Eurasia J Biosci Vol. 1. 2019 pp. 1107-1112.
2. М. В. Бузинний Продуктивність пшениці озимої залежно від попередників. / Збірник наукових праць ННЦ «Інститут землеробства НААН». Випуск 2, 2015, с. 106-116
3. Куценко О.М., Ляшенко В.В. Вплив попередників на продуктивність посівів озимої пшениці в умовах Лівобережного Лісостепу / Вісник Полтавської ДАА, № 4, 2008, с. 50-53